

Svar på skriftligt spørgsmål om att förhindra barnäktenskap bland invandrare

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 247/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Mari Rantanen /saf:

Hur ämnar regeringen säkerställa att barn som reser in i landet med vuxna inte är offer för barnäktenskap,

hur kontrolleras åldern på unga personer som kommer in i landet med vuxna för att utesluta barnäktenskap, och

hur och hur ofta skiljs ett barn som rest in i landet från en vuxen på grund av barnäktenskap eller misstankar om barnäktenskap?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Vad gäller asylförfarandet omfattar begreppet ”barn som reser in i landet med vuxna” många olika situationer. Ett barn kan komma in i landet med sina föräldrar, varvid begreppet ”medsökande barn” används. Då ett barn kommer till Finland i sällskap av sina släktingar eller främmande vuxna, men utan vårdnadshavare, utses en företrädare för barnet. En minderårig kan även komma till Finland till en vårdnadshavare och ansöka om asyl. Då är vårdnadshavaren barnets intressebevakare vid asylförfarandet. En minderårig asylsökande som kommer till Finland med sin make behandlas liksom minderåriga utan vårdnadshavare dvs. en företrädare utses för den minderåriga som i regel inkvarteras i en förläggning för minderåriga.

Ett asylsamtal ordnas alltid för barn som saknar vårdnadshavare, medan barn som söker med sina föräldrar hörs enligt 6 § i utlänningslagen, varvid ett barn som har fyllt 12 år hörs, om det inte är uppenbart onödigt, innan beslut fattas i ett ärende som gäller barnet. Barnets åsikter ska beaktas enligt barnets ålder och utvecklingsnivå. Även ett yngre barn kan höras, om barnet är så utvecklat att dess åsikter kan uppmärksammas.

Barnäktenskap kan vara en grund för asyl. Då det är fråga om barn reds ärendet ut på initiativ av myndigheter. Om den minderåriga sökanden är gift, reds omständigheterna kring ingäendet av äktenskapet och äktenskapet ut under asylsamtalet samt huruvida den sökande vill och har frihet att vid behov skilja sig. Alla minderåriga personer utan vårdnadshavare blir tillfrågade om de sällskapas med någon och har planer på att förlova eller gifta sig. I samtalet efterfrågas medsökande minderåriga om detta utgående från deras ålder och eventuella hänvisningar till äktenskap. Avsikten är att höra alla medsökande barn en stund även utan vårdnadshavare. Om misstankar väcks om intressekonflikter mellan föräldern och barnet, begärs ett utlåtande om barnets bästa av

socialarbetaren vid förläggningen för behandlingen av ärendet och beslutsfattande. Oro angående en sökande kan även anmälas till förläggningen. Utifrån anmälan kan förläggningen diskutera med sökanden och försöka närmare reda ut den sökandes omständigheter.

Vad gäller uppehållstillståndsförfarandet kommer ett barn som reser in i Finland i sällskap av en vuxen antingen till landet med sin vårdnadshavare och ansöker om uppehållstillstånd, eller så kommer barnet till sin vårdnadshavare som redan vistas i Finland med uppehållstillstånd. I oklara fall hörs den vuxna och barnet, om barnet är 12 år eller äldre, åtminstone skriftligen. Barn som kommit till Finland utan vårdnadshavare och ansöker om uppehållstillstånd hos sin vårdnadshavare hörs alltid och i regel muntligen. Precis som i asylförfarandet frågas barnet under uppehållstillståndsförfarandet om sällskapande, förlovning, äktenskap eller äktenskapsplaner. Samma frågor ställs om barnet till barnets vårdnadshavare. Om en minsta misstanke väcks på grund av svaren till exempel om tvångsäktenskap eller planer på ett sådant äktenskap, är målet att utreda detta noggrannare bland annat genom att höra barnet utan att vårdnadshavaren är närvarande. Vid behov kan även en intressebevakare utses för barnet för att bevaka barnets intressen vid behandlingen av uppehållstillståndsärendet. Då kontaktas alltid de sociala myndigheterna. Om en misstanke om någon faktor som står i strid med barnets bästa väcks, till exempel om tvångsäktenskap, begärs även ett utlåtande av de sociala myndigheterna och en orosanmälan lämnas till myndigheterna om detta.

Den asylsökandes ålder fastställs i första hand från identitetshandlingar, såsom pass, vars äkthet har kontrollerats. Då identitetshandlingar och utredningar om ålder saknas, fastställs åldern i regel utifrån uppgifter som den sökande själv lämnat. Det är även möjligt att bestämma den sökandes ålder enligt 6 a § i utlänningslagen genom en rättsmedicinsk undersökning, om det finns uppenbara skäl att misstänka att de uppgifter som den sökande lämnat om sin ålder inte är tillförlitliga. På grundval av barnets bästa kan undersökningar av ålder även göras för sökande som uppger sig vara myndiga, om de ger sitt samtycke för detta. Migrationsverkets asylenhet kan även lämna en orosanmälan till förläggningen om en ung person som redan är myndig. Vid asylsamtalet informeras myndiga sökande om möjligheten att ansökan behandlas skilt från makens ärende. Handläggarna av asylansökningar vid Migrationsverket har fått anvisningar om att känna igen tecken på eventuella tvångsäktenskap och närmare reda ut omständigheterna kring ingåendet av äktenskap även för myndiga makar till exempel om ålderskillnaden mellan makarna är stor.

Åldern för sökande som befinner sig utomlands och ansöker om uppehållstillstånd vid en av Finlands beskickningar kan inte bestämmas utifrån en undersökning av ålder. Deras ålder bedöms utifrån handlingar och familjemedlemmarnas utsagor. Om dessa uppgifter är motstridiga frågas specificerande frågor i syfte att reda ut den sökandes ålder. I slutet av intervjun är intervjuaren även tvungen att uppskatta utifrån personens yttre och svar huruvida den sökande verkar vara lika gammal som det uppgetts. Dessa bedömningar kan dock inte ges stor vikt vid beslutsfattande.

Vad gäller barn som ansöker om uppehållstillstånd i Finland är det enligt 6 a § i utlänningslagen möjligt att reda ut barnets ålder, om det finns särskilda skäl att misstänka att barnet inte är lika gammalt som det har uppgetts.

En minderårig person som kommer till Finland med sin make separeras för att inkvarteras i en förläggning för minderåriga. Prövning från fall till fall kan göras om det finns barn i familjen, den

minderåriga är över 16 år och själv önskar gemensam inkvartering och det inte finns oroväckande omständigheter i familjens situation.

En barnskyddsanmälan kan göras om ett medsökande barn om det i ärendet framkommer omständigheter, utifrån vilka det bedöms att den minderåriga i Finland utsätts för fysiskt eller sexuellt våld, utnyttjande eller tvång. Barnskyddet kan placera barnet inom ramen för sin behörighet. I ärendet görs även en anmälan om brott i fall där den sökande är på väg att bli offer för ett allvarligt brott mot en individ eller om det finns skäl att misstänka att ett barn i Finland redan har utsatts för ett sexualbrott eller ett brott mot liv och hälsa, för vilka det föreskrivna maximistraffet är minst två års fängelse. Om tvångsäktenskap misstänks i ärendet, hänvisas den sökande även med låg tröskel till hjälpsystemet för offer för människohandel. Den sökandes samtycke krävs för hänvisningen. För minderåriga krävs i princip även vårdnadshavarens samtycke, men vid intressekonflikter räcker i praktiken enbart den sökandes samtycke med beaktande av prioriteringen av barnets bästa.

Migrationsverket statistikför inte minderåriga asylsökandes klientskap hos barnskyddet eller deras placering och inte heller i allmänhet grunderna för asyl. Emellertid kan dessa fall uppskattas som ovanliga. Under de senaste åren har personer som uppgett sig vara gifta minderåriga inte varit bland dem som ansökt om asyl.

Med undantag av några enskilda fall har minderåriga gifta personer som ansökt om uppehållstillstånd inte kommit till Finland. Det är vanligare att en person som ingått äktenskap som minderårig ansöker om uppehållstillstånd vid en av Finlands beskickningar utomlands till det ställe där personens make befinner sig. I största delen av fallen har den sökande antingen nyligen blivit eller kommer strax att bli myndig. Det ser ut som om sökande och anknytningspersoner i allmänhet har kännedom om att det inte är tillåtet för minderåriga att ingå äktenskap i Finland, och att det förutsätts att äktenskapet är registrerat och godkänt i det land i vilket det har ingåtts. Sökande som är myndiga men har ingått äktenskap som minderåriga hörs alltid muntligen och de frågas alltid närmare om äktenskapet och blir informerade om äktenskapliga rättigheter i Finland.

Helsingfors 11.5.2021

Inrikesminister Maria Ohisalo